

Inspiratie

In *Onderwijs met meer smaak* filteren we de ervaringen met extra leertijd in Rotterdam, waar de pilot Onderwijstijdverlenging (OTV) van 2009 tot 2013 werd uitgevoerd op diverse scholen voor primair en voortgezet onderwijs. Naast de successen, tegenslagen, worstelingen en parels bieden we u, als lezer, handreikingen om zelf met extra leertijd aan de slag te gaan. Zodat u met relevante bagage van start kunt in uw school en de positieve spin-off van onderwijstijdverlenging zelf kunt beleven. Veel inspiratie gewenst!

Ervaringen met extra leertijd in Rotterdam

Onderwijs met *meer* smaak

Voor welke varianten kun je kiezen?

- verlengde schooldag (na schooltijd)
- verkorte middagpauze
- 3 dagen vakantieactiviteiten
- 4 blokken per jaar
- 2 blokken per jaar
- verlengde lesuren
- winterschool
- zomerschool
- avondschoon

- ▶ Probeer het rooster zo aan te passen dat integratie van extra leertijd in de schooldag mogelijk is, bijvoorbeeld door het inkorten van de grote pauze (continurooster).
- ▶ Kies een haalbaar organisatieniveau en denk na over een geschikte variant. Is OTV voor alle leerlingen of voor een selectie; past het in de reguliere lessen of daarbuiten?

Wat is de status van OTV-lessen: verplicht of vrijwillig?

- verplichte deelname voor alle leerlingen
- vrijwillige deelname / inschrijving
- deels verplichte deelname, deels vrijwillige deelname / inschrijving

- ▶ Maak een duidelijke keuze: voor alle kinderen iets extra's (verplichte deelname), of voor een specifieke groep (vrijwillige deelname). Houd vast aan vooraf gestelde doelen.
- ▶ Eerste stap: werving. Zorg voor een warme aanbeveling van de extra leertijd bij ouders en kinderen. Hoe? Door zelf in de klassen te vertellen over OTV, infoavonden voor ouders te organiseren en voorbeeldlessen te verzorgen.

Hoe regel je de uitvoering van de OTV: intern of extern?

- groepsleerkracht
- extra leerkracht OTV
- VO-docent (extern)
- vakleerkracht (externe partij)

- ▶ Maak een duidelijke keuze voor interne of externe krachten. Kies je voor de inzet van interne medewerkers? Waak er dan voor dat onderwijstijdverlenging wordt gezien als overwerk: het is een functie-uitbreiding. Of zorg voor taakvermindering op andere fronten.
- ▶ Professionaliseer leerkrachten door hun vaardigheden op het gebied van taal en rekenen te trainen. Zet ze in hun kracht. Breng in kaart op welke gebieden leerkrachten extra ondersteuning nodig hebben; maak op basis daarvan een scholingsplan.
- ▶ Let op: alleen training van leerkrachten is niet genoeg. Coaching, intervisie en consultatie over een langere periode zorgen ervoor dat het geleerde goed wordt toegepast in de groep.
- ▶ Regel de organisatie van onderwijstijdverlenging in een vaste structuur, bijvoorbeeld met één coördinator die het overzicht houdt. Stimuleer je mensen om verantwoordelijkheid te nemen. Neem de tijd om dit eerst goed te regelen; dat levert later tijd op!
- ▶ Kies uit het team van leerkrachten een taal- en rekenexpert. School deze en laat deze expert het taal- en rekenonderwijs verrijken.

Hoe kun je de samenwerking met het voortgezet onderwijs (VO) organiseren?

- vaste VO-partner per basisschool
- meerdere VO-partners per basisschool
- uitwisseling leerkrachten en docenten in de uitvoering
- studiedagen PO-VO taal en rekenen
- Deelgemeentelijke Regiegroep aansluiting PO-VO
- warme overdracht
- samenwerking en uitwisseling taal- en rekencoördinatoren

- ▶ Laat de extra leertijd voor taal en rekenen doorlopen in de eerste twee leerjaren van het voortgezet onderwijs en sluit aan bij het OTV-programma van de basisscholen.
- ▶ Geef structuur aan het overleg tussen PO en VO, zodat ook wanneer er personeelwisselingen zijn, de band kan blijven bestaan.

Welke ouderactiviteiten zet je in?

- informatieavond
- voorbeeldlessen
- presentaties door leerlingen aan ouders
- huiswerkbegeleiding door ouders
- werving
- portfoliobespreking met ouders

- ▶ Geef ouders handvatten om de onderwijsontwikkeling van hun kind te volgen, voor de noodzakelijke extra ondersteuning vanuit het thuisfront. Betrek ze actief bij lopende thema's, geef tips voor boeken, zoek aansluiting in tentoonstellingen etc.
- ▶ Organiseer na afloop een portfolioavond voor alle ouders en kinderen, om de resultaten te vieren.

Welke extra activiteiten, naast taal en rekenen, kun je toevoegen om rekenen en taal te ondersteunen?

- studievaardigheden
- ICT/mediales
- Engels (VO)
- Frans
- leesclub
- toetsvaardigheden
- sociale vaardigheid, sociale weerbaarheid
- huiswerkbegeleiding
- beroeporiëntatie (VO)
- techniek (VO)
- wiskunde (VO)

- ▶ Zorg voor een extra uitdagend curriculum, dat motiveert de leerlingen. Van de succeservaringen groeien ze.
- ▶ Laat leerlingen vanuit zelfgekozen leerdoelen voor taal en rekenen hun eigen leerprogramma opzetten. Dit daagt ze uit om hun horizon te verbreden.
- ▶ Motiveer de leerlingen om zelfstandig te werken met ICT-ondersteuning. Benut de vrijgekomen tijd met extra aandacht voor andere leerlingen.
- ▶ Het werkt stimulerend als leerlingen zien en ervaren hoe hun resultaten zijn gegroeid, bijvoorbeeld door het aanleggen van een portfolio.
- ▶ Een entreetoets en eventuele kwartaaltoetsen geven een goed beeld van waar de kinderen zijn en waar extra begeleiding nodig is.
- ▶ Werk met directe instructie per niveaugroep; een beproefde aanpak voor onderwijstijdverlenging.